

DİPLOMASİDE, TARİHTE DOSTLUK: TÜRK-ERMENİ İLİŞKİLERİ*

Azmi SÜSLÜ**

1. İki Hatıra

Ben iki mutlu hatıramı paylaşarak konuya girmek istiyorum. Birincisi, gerek akademik görevlerimiz sırasında, gerekse Başbakanlık'taki ya da çeşitli yerlerdeki görevlerimiz sırasında dünyanın birçok yerini gördüm. Biraz da meraklıyım, özellikle gastronomiye, tekstile, yiyecek-içecek ve giyeceğe. Çoğu zaman İngiliz, Fransız, Amerikan veya Türk markasını taşıyan kumaşlardan, havlulardan, bornozlara kadar hem Bursa'nınkini, hem de dünyanın her tarafında Denizli'ninkini gördüm. Gördüm ki, Denizli sadece bir tekstil devi değil, bildiğim kadarıyla rakamlar düşmediyse, Çinlilerle olan rekabetimizden sonra dünya tekstilinin %70'e yakını, Türkiye'den kaynaklanıyor. Yani dünyayı Denizli ile Bursa, biz temizliyoruz. Bir sanayii şehri olan Denizli aynı zamanda, yine tarihçi olduğumuz için yakinen biliyoruz ki, Millî Mücadele şehri, Ege'de bazı yerler, bazı yöreler, çok nadir olsa da, çiçeklerle Yunanlıları karşılarken, işgal yıllarında süngüyle karşılaşmıştır. Onun için Denizli tarihiyle, kültürüyle, ticaret ve sanayii ile hakikaten bir kültür ve ticaret kavşağıdır.

İkincisi, biraz önce arkadaşlarımız zikrettiler; yine bir Nisan ayında "27 Nisan 1991 tarihinde" Sayın Turgut Özal'a, "Devlet'e Üstün Hizmet Veren" bazı bakanlar ve Sayın Cumhurbaşkanı'yla birlikte, Türkiye üniversitelerinden birkaç kişiye de ödül verilmişti. Denbir Üstün Hizmet Ödülü. Açılışının Denizlililer Eğitim ve Kültür Vakfı olduğunu orada, İstanbul'daki törende öğrenmiştim. Fakat dün Denizli'ye geldiğimde başka bir şey daha öğrendim ki, Denizliler Birliği Vakfı Denizli'de değil de, İstanbul'da görev yapıyormuş. Ama öyle de olsa, hakikatten Ahmet Nazif Zorlu'dan, o zamanki yönetim kurulu üyelerinden Dr. Süleyman Karataş tarafından verilen ödülü fakültemin en nadide yerinde hâlâ muhafaza ediyorum.

2. Karşılaştırma-Dostluk

Konuya doğrudan girecek olursak, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Merkezi Müdürü, Değerli Meslektaşımız Mithat Aydın Bey de bahsetti, konumuz Türk – Ermeni ilişkilerinin yaklaşık 900 yıllık bir geçmişi vardır. 900 yıllık ilişkilere baktığımız zaman Anadolu coğrafyasında, Kafkas coğrafyasında, Avrupa yakasında, Doğu Avrupa'da, Balkanlar'da hatta Orta-Doğu'nun çeşitli yerleriyle bugün bile merkezi Avrupa'da, Amerika'nın çeşitli yerlerinde birbirleriyle en iyi geçinen iki topluluğu Türk ve Ermeni topluluklarıdır. Türkler Anadolu'ya geldikleri zaman genellikle 11.yüzyıl 1064, Kars'tan geliş veya 1071 denir ama onlardan önce de Türklerin gerek Karadeniz'in kuzeyinden, gerekse güneyinden Anadolu'dan

* Bu çalışma, Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından 5 Nisan 2012 tarihinde PAÜ. Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen konferansın metnidir.

**Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü Öğretim Üyesi.

geçişleri, gidişleri veya yerleşmeleri de vardır. Yani sadece 11.yüzyıl değil, ondan önceki dönemlerde de kalanlar, gidenler de vardı. Bu coğrafyaya Türkler geldikleri zaman bu coğrafyayı iddia edildiği gibi Ermenilerden değil, başkalarından devralmışlardır. Bu uzun süreye baktığımız zaman ilişkiler son derece iyidir. Avrupa'ya ziyarete ve tahsile giden Ermeni'nin, Rum'un, hatta Yahudi'nin oğlunu, kızını, çocuk-çoluğunu emanet ettiği Müslüman'dır. Hacca giden, Umre'ye giden veya ticarete giden, daha sonraki dönemlerde III. Selim'den itibaren de Avrupa'ya, Amerika'ya tahsile gidenlerin emanetçileri yine Müslümanlar, Türklerdir. Bu kadar iyi ilişkiler mevcuttur. Gerek Ermeni yazarları, gerekse Rus, Amerikan, son zamanlarda yapılan araştırmalarda Fransız ve Amerikalı yazarların ifade ettikleri gibi, Ermeniler Osmanlı'nın sosyal, siyasi, ticari sistemi içerisinde yer almışlardır. Mutlulukları sadece Osmanlı da değil, Beylikler döneminde de, Selçuklular döneminde de böyle olmuştur.

3. Tahrikler-Düşmanlıklar

Ancak ne olmuş da, bu 900 yıllık ilişkide bir elin parmakları kadar ihtilaflar içinden bir tanesi son zamanlarda sık sık gündeme getirilip Türkiye'nin bir kara lekesi, gocunulacak bir kusuru, bir yamalı bohçası gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Bizden de son zamanlarda aslı, nesli, tahsili kökünden tarihçi olmayan (öyle deniliyor), bir takım kişiler, şuradan buradan, sonradan tarihçi olanlar, Osmanlıca belgelerini bile yanlış okuyan bir takım tipler veya tatlı su frengi, Avrupa hayranı bir takım kişiler, neredeyse Osmanlıları, Türkleri suçlayacak tutumlar takınmışlardır. "Ya biz Ermenileri öldürdük desek ne olur?" şeklinde teraneler savuruyorlar. Elbette, savaş sırasında karşılıklı öldürüşler olmuştur. Bunlar maalesef tarihî, hukukî, sosyal açıdan doğru değil ve özellikle bu ilişkilerin tarihini yazan, coğrafyasını tarif eden başta Ermeniler olmak üzere, Rusların, İngilizlerin, Fransızların, Amerikalıların yazdıklarına baktığımız zaman özellikle de son zamanlarda Avrupa Parlamentosu'na, Amerikan Kongresi'ne 24 Nisan Ermeni karar tasarıları gelmeye başlayınca, lütfedip gelip, bilgilendirilmek istiyorlar, üniversitelerimizi parlamenterleri, gelip görenler ve sahaları, belgeleri inceleyenler de var, gerçeklere vakıf oluyorlar. Kazım Karabekir zamanında da gelip Erzurum'da inceleme yapan Amerikan Generalleri, bilim adamları da olmuştur. Konsololar, büyükelçilikler de bu işi gayet iyi biliyorlar. Fakat buna rağmen bu ilişkilerin kötü gittiğinde ise, I. Dünya Savaşı'nı bahane ederek, Türklerin Ermenileri katlettiklerine dair bir takım iddialar ortaya atıyorlar.

4. Hayaller

Şimdi bu iddialar çerçevesinde bizim 93 harbi dediğimiz 1877-1878'lerdeki savaş sonrasında yapılan Yeşilköy Antlaşması ve Berlin Antlaşması'yla Ermenilere Batılılar tarafından bir takım teşvik ve tahriklerle birlikte ayrıcalıklar verildiği de doğrudur. Osmanlı'nın verdiği ve her biri zamanla genişletilen ayrıcalıklardan başka yeni yeni ayrıcalıklar da verilmiş ve bu çerçevede içerisinde de Ermeniler koruma altına alınmışlardır. Dolayısıyla, Batılılar için Ermenilerde bir istismar

kapısı açılmıştır. O zaman da Berlin Antlaşması'ndan sonra bunun adına "Ermeni Meselesi" denilmiştir. Türk tarihi, Osmanlı tarihi açısından, bizim açımızdan olmayan bir meseleyi gündeme getirmeye kalkmışlardır. Bir Şark Meselesi, Doğu Meselesi de olduğu gibi bir mesele daha gündeme getirmek suretiyle o kapıdan, pencereden bu azınlıkları tahrik etmeye başlamışlardır. Büyük bir fırsat I. Dünya Savaşı'yla ve Millî Mücadele'yle gelmiştir.

5. Efsaneler

Bu dönemde ihtilafın, ikinci parmağında bir "vahşet efsanesi" gündeme getirilmiştir. "Öldüren Türkler, katleden Türkler, kadına, kıza, çoluk-çocuğa tasallut edip yakıp yıkan Türkler" imajı verilmeye çalışılmıştır. Patrikhaneler ve kiliseler bunu özellikle körükledikleri gibi Amerikan Konsoloslukları, İngiliz, Rus, Fransız Konsoloslukları Anadolu'nun her tarafında, Denizli'de de vardı vakti zamanında, şimdi pek kalmadı, tespih tanesi gibi dağılmış Darüleytâmlar (Yetim Evleri), Darülacezeler (Yaşlı Evleri, Huzur Evleri), Kolejler, Okullar körüklemişlerdir bu efsaneyi... Düşünebiliyor musunuz Harput gibi, Elazığ gibi bir yerde, beraber görev yaptığımız arkadaşlarımız, meslektaşlarımızla müşahede ettik, bir Amerikan Koleji, bir Alman Mektebi, bir Fransız Koleji'nin olduğu küçücük yerleşim bölgesinde hastanelerden okullara varıncaya kadar her türlü sosyal, bilimsel, iktisadî ve siyasî kuruluşlarla Ermeniler, "Fransızların küçük mütteliklerini" kışkırtmışlardır. Stalin de bununla ilgili, zaman zaman meslektaşlarımız yayımladı, "oyunda gerekli olan ahmaklar" dediği Ermenileri tahrik etmiştir. Benim dediğim değil, bizim dediğimiz değil, o dönem liderleri söylüyorlar bunları. İngilizler de özellikle "savaş yalanları, savaş içerisinde silah kadar etkilidir" diyerek, Türklere Müslümanlara iftira ederek Ermeni'yi, Rum'u, Süryani'yi, Yahudi'yi veya diğer unsurları hatta Arap, Kürt unsurlarını bile o dönemde bir takım vaatlerle harekete geçirmişlerdir. Bir taraftan Mustafa Kemal'le mektuplaşan aşiretler olduğu gibi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da, diğer taraftan İngilizlerle, Amerikalılarla teşrik-i mesai yapan aşiret reisleri de olmuştur. Hayaller vermişler, "Küçük Ermenistan", sonradan "büyük Ermenistan" olmuştur. Altı vilayet küçük Ermenistan, daha sonra denizlere inişlerle birlikte büyük Ermenistan hayali verilmiştir. O zaman hiç bahsedilmedi ama, Gürcü profesörlerin yirmi yıl kadar önce yayımladıkları eserlerde büyük "Gürcistan hayali" yine Ermenilerin altı vilayet iddialarını Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki vilayetleri içine almıştır. Rumların Melina Mercouri'si, Yunanistan'ın eski kültür bakanı, 3.000 adet broşür ve harita yayımlamıştır. Burada, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri dağılmamış henüz, 1990 öncesi, Anadolu'da beş tane devlet kuruluyor: Kürdika Sosyalist Halk Cumhuriyeti, Armenika Sosyalist Halk Cumhuriyeti, Arabika Sosyalist Halk Cumhuriyeti, Greka Sosyalist Halk Cumhuriyeti, en vahimi de Karamanika Sosyalist Halk Cumhuriyeti. O yetmedi "küçük Arabistan-büyük Arabistan" vaatlerinde de bulunulmuştur. Dolayısıyla Rusların savaş başlar başlamaz hemen yaptıkları iki şey vardı; birincisi Kafkasya'daki Müslümanları, Türkleri tehcir ettirdiler, göç ettirdiler, bir kısmını kırdılar. Hatta Rus kaynaklarında da var, bir kısmını çırılçıplak kadın, erkek-çoluk Osmanlı hudutlarına sürmüşlerdir. Yani kendi hudutları dışına kendi

vatandaşlarını sürmüşlerdir. Aynı zamanda hem Rusya’da, hem de bizim Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan, İstanbul’a kadar uzanan bölgeler içerisinde Ermeni gönüllü alayları, komiteleri kurmuşlardır. Savaş için senaryolar zaten 1890’lardan itibaren hazırlanmıştır. Fiilî savaş için de, II. Meşrutiyet’ten sonra Osmanlı’da 1908-1909’lardan itibaren askerlik yapmaya başlayan Ermeni erleri, subayları, genellikle teknik kadroda olanlar Osmanlı ordusunu hem arkadan vurmaya, o zamanki telgraf hatlarını kesmeye, hem de özellikle Osmanlı’nın matarasını da su kaynaklarını da zehirlemeye başlamışlardır. Ruslarla birlikte gelmişler Rus Ermenileri, içerdeki Ermenileri de tahrik etmişlerdir...

6. Diplomasi

Şimdi, sağolsun hükümetimiz, geçen yıldan itibaren yılda bir “hac imkânı” verdiği Van’ın Akdamar Adası. I. Dünya Savaşı’nda bir terör merkezi hâline getirilmişti. Patrikhanenin, kilisenin elemanları özellikle Hazine Bakanı da Nazırı da yine o dönemde Ermeni. Birkaç bakanlık, Nafia Bakanlığı, bugünkü İmar-İşkân Bakanlığı gibi birtakım Bakanlıklar da onların ellerinde. Ve hepsi de “Biz de Osmanlı pastasından pay alacağız” diye I. Dünya Savaşı başlar başlamaz, kilisenin belgeleri var; Ermenilerin yazdıkları belgeler var, Ermenistan’ın ilk devlet başkanı Kaçaznuni’nin yazdığı, Ermenilerin her seferinde toplattığı, bizim Başbakanlık’ta İngilizcesi, Ermenicesi, Türkçesi ve diğer dilleri ile birlikte tekrar tekrar yayımlattığımız belgeler de var ortada. Ayrıca General Antranik’in, Erzurumlu bir Ermeni generali, ifadesi ile “Erzurum’da iki yaşına kadar olan bütün Müslümanları, Türkleri keseceksiniz.” emri uygulanmıştır. Başbakanlığın, üniversitelerin projesi olarak bölgede arkeolojik kazılar yaptık. Arkeolojik, antropolojik buluntular var. Van’da, Kars’ta, Erzurum’da ve Diyarbakır’ın çeşitli yerlerinde 200’e yakın toplu mezar var. Bu toplu mezarların içerisinde Ermenilerin katlettikleri Türklere ait 3.000 kişi olduğu gibi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nin yaptığı uluslararası toplantılarda, bütün yerli-yabancı basın yayın mensupları, bilim adamlarının katıldığı toplantılarda, “Ermenileri sabote etmek üzere kazacaklar”, yabancıların gözleri önünde Ermeni iskeletleri çıkacak, hac çıkacak dedikleri yerden Müslümanlara ait iskeletler ve bulgular çıkmıştır. O zaman 1990 Nisan ayında, 2 Nisan Van’ın kurtuluşu, 1 Nisan Erciş’in kurtuluşu, günlerinde yapılmıştır toplu mezar kazıları. Yani böyle bir dönem içerisinde bir terör merkezi hâline getirilip öğretmenlerden milletvekillerine, bilim adamlarına, papazlarına, patriğine varıncaya kadar Batılıların konsoloslukları, hastaneleri ve yetimhanelerinin idarecileri de dahil olarak Osmanlı’ya karşı 8. bir cephe açılmıştır.

24 Nisan 1915 veya 27 Mayıs 1915 Osmanlı-Ermeni ilişkilerinde iki önemli tarihtir¹. Bugün Ermenilerin Türk tarihinin kanayan bir parçası gibi gündeme getirdikleri 24 Nisan’ın, aslı esası 2.345 Ermeni militanının, çetesinin derdest edilip toplandığı, son zamanlardaki mahkeme kararlarında olduğu gibi veya Amerikalıların Irak’a girince iskambil kâğıtlarındaki gibi elebaşlarının topladıkları gibi, Osmanlı Dahiliye Nezareti, 2.345 elebaşını, militanı yargılamak üzere

¹Azmi Süslü, *Ermeniler, Tehcir ve Sonrası*, Ankara, 2009 (II. Baskı), 2013 III. Baskı.

tutulduğu, mallarına el koyduğu tarihtir. Ermenilerin bugün yanlış şekilde “göç olayı” olarak andıkları bu değil, Ermeni tarihçilerine de, özellikle “Amerika’daki, Kanada’daki, Avrupa’daki tarihçilere de söylediğimiz zaman, “yanlış ama böyle biliyorlar böyle devam etsin” dedikleri yanlış tarih, hatalı teşhistir bu. Esas göç veya belgelerdeki ismiyle “sevk ve iskân” olayının tarihi 27 Mayıs 1915 (14 Mayıs 1331) tir.

Esas bu göç sırasında Rusların hudutları dışına, Osmanlı topraklarına sürdüğü Ermenilerce gönderdikleriyle birlikte, Osmanlı tarihinde 8. bir cephe de, Çanakkale’de çok yoğun savaşlar olurken, açılmıştır. 18 Mart Zaferi’nden sonra 24-25 Nisan’dan itibaren hem denizden, hem karadan tüm dünya, yedi düvel, saldırmaya başladığı zamanda bu Nisan-Mayıs aylarında Ermeniler, Ruslarla birlikte Van’ı talan etmişlerdir. Van Yüzüncü Yüzyıl Üniversitesi kampüsünde bulunan Zeve’de 3.000 kişiyi şehit etmişlerdir. “Kazın şurayı!” dedikleri zaman Vanlı canlı şahitler, gaziler, bir metreden, bir buçuk metreden Zeve, Zâviye dediğimiz alanda, toplu mezarlar çıkmıştır ve bütün dünya basın-yayın mensupları bu kazıları gözlemlemişler, yayımlamışlardır. Gerek yoğun teker olarak (Türk Dil Kurumu böyle diyor CD Rom için, biz de öyle diyoruz) veya parmak bellek, flaş diskleri de yayımlanmıştır bunların. Tespih taneleri yanında birbirine sarılmış Kuran-ı Kerim parçaları ve o zaman Osmanlı’da bulunmayan mermi kovanları çıkmıştır kazılardan. Ruslar tarafından Ermenilere verilen mermilerin kovanları çıkmıştır. Bunların antropolojik tahlilleri de yapılmış ve ibret vesikası gibi Kars Müzesi, Erzurum Müzesi, Van Müzesi’nde de sergilenmeye başlanmıştır. Bunlardan başka Canlı Tarih taramaları da yapılmıştır. Doğu, Güneydoğu Anadolu’da TRT ile birlikte birçok meslektaşlarımız da katılmıştır bu kazılara. Yabancı dillerde de kitaplar yayımlanmıştır. Bu faaliyetlerle birlikte artık bir taraftan Çanakkale’de son derece hayat-memat meselesi savaşlar cereyan ederken, yedi düvele karşı, 8. cephede karşı savaşılırken Lozan’a verilen tutanaklarda görüldüğü üzere, bir milyondan fazla sivil halk Doğu, Güneydoğu başta olmak üzere İç Anadolu’ya, İstanbul’a kadar planlı programlı bir şekilde Ermeni çeteleri tarafından Rusya’dan gelen gönüllü alayları ve içerideki Hınçak, Ramgavar, Taşnak çeteleri tarafından ve o dönemde İtilaf Devletleri’nin destekçileri tarafından tahrik, teşvik edilmek suretiyle ki, Ruslar’ın “bizi bile hayrette bırakacak vahşet tablolarıyla” dedikleri tarzda Ermeniler Türkleri katletmişler, yok etmişlerdir...

7. Bilimsel Faaliyetler

Toplu mezar mahallerinde “kuyu mezarlar” da var. “80’er 80’er atın; kesildikten sonra üstüne de bir hayvan kafası koyun; sonra kazılırsa, yıllar sonra, orada-burada hayvan iskeleti var” denilsin diyorlar. Hâlbuki Iğdır’da, Kars’ta yapılan kazılarda kuyu mezarlarda 80’er, 90’ar, hatta 100’er Müslüman’a ait iskeletler çıkmıştır, bunların antropolojik ve adli tıp tahlilleri de yapılmıştır. Gerek antropolojik tahlillerde, gerekse bulgularda, bunların Türklere, Müslümanlara ait olduğu ortaya çıkmıştır. Van’la birlikte Kars, Erzurum, Bitlis ve Muş’ta birçok toplu mezar mahali ortaya çıkmıştır.

1914-1922 yılları arasında “Ermeni Meselesi”nden sonra “Ermeni Vahşeti” yani Müslüman-Türk-Osmanlı vahşeti teması işlenmiştir. Yalan haberler, savaşta Ermeni-Amerikan yazarlarının ifadeleri, bu silah kadar etkin olan propagandalar, bunlar konsolosluklar, büyükelçilikler veya yetimhaneler vasıtasıyla ve Ermeniler kanalıyla ki o zamanın ileri gelenlerinden, petrol devlerinden Gülbenkyan ailesi de var için içinde. O sağlanan finansmanlar ile birlikte Irak petrolünün hâlâ %5’i bu Ermeni Gülbenkyan ailesinindir. Osmanlı Devleti zamanında verilmiş, daha sonra da muhafaza edilmiş bir imtiyaz. Bizim %10, değerli meslektaşım Tahir Kodal çalıştı, Irak petrolündeki hisselerimiz 500.000 Sterlin ki, bunun bir kısmı ödendi, bir kısmı da ödenmedi, ondan sonra da unutuldu, gitti. Bir başka yalan propaganda örneği daha: 1922’de Cumhuriyetin kurulma arifesinde, Lozan görüşmelerinin de yapıldığı sırada, İstanbul Ermeni Patrikhanesi bir kitap yayımlamıştır. Biz buna yayımlarımızda da işaret ettik. Les Atrocités Kémalistes (Kemalist Mezalim)’de Osmanlı Devleti’nin üç lideri Enver, Talat, ve Cemal Paşalar soykırımı yapmakla; Mustafa Kemal ve devrindeki paşalar, devlet idarecileri bu soykırımı tanımakla, teşvik etmekle, suçluları yargılamamakla suçlanırken; günümüz idarecileri de, devlet adamları da bunu örtbas etmekle, kapatmakla, gizlemekle suçlanıyorlar hâlâ.

Şimdi 24 Nisan 1915 nedir? Buna bakalım. Biraz önce ifade ettiğim gibi 24 Nisan 1915 Ermeni elebaşlarının, çetelerinin toplanıp kurşuna dizildiği değil, kesildiği değil; toplanıp yargılandığı bir tarihtir. Bunların bir kısmı da ya kaçmışlardır, ya da mahkemenin çeşitli cezalar almışlardır. İdam edilenler ise çok azdır. Hâlbuki bizim o dönemde Urfa Mutasarrıfımız Nusret Bey, Kemaliye Kaymakamımız Kemal Bey ve daha birçok kişi devletin verdiği emri yerine getirdikleri için, yani tehlikeli bölgelerden, tehlikeli olanları göç ettirdiklerinden idam edilmişlerdir. 27 Mayıs 1915 tehcir olayı adıyla tarihte bildiğimiz muhaceret olayı, yani “sevk ve iskân” olayı gibi isimlerle bilinen bu Muvakkat Kanuna göre, 702.000 küsur kişi sıcak, tehlikeli olan bölgelerden geri bölgelere, Lübnan’dan Suriye’ye kadar bugün hâlâ Avrupa’ya Rusya’ya gidenler değil, ama Osmanlı hudutları içinde bir vilayetten, öteki vilayete nakledilenler var ve bu geçici kanun içerisinde Ermeni ismi bile geçmiyor. Müslümanlardan da muhacir olanlar var, Isparta’da, Burdur’da, Diyarbakır’da. Hâlâ Bitlis’ten Muş’tan veya Elazığ’dan, Van’dan göç etmiş Müslümanlar, Rumlar, Yahudiler de var (o dönemde az da olsa) onlar da göç ettirildiler. Bu 702.000 kişi içerisinde elbette büyük ölçüde Ermeniler de var. Çünkü biraz önce bahsettiğimiz şekilde Ermeniler hem Batı’nın tahrik ve teşvikleriyle, hem içerideki Osmanlı milletvekili ve bakan olanların da planlı, programlı terör faaliyetleri ile birlikte Anadolu’yu, sivil halkı, dedesi, edesi ile, çocuğu-çoluğuyla, hatta cephelelerinden yaralı dönen gazileriyle birlikte, Lozan’daki tutanaklarda bunlar vardır, bir milyondan fazla Müslüman’ı katlettiler. Rusların, İngilizlilerin, Ermenilerin anlattıkları da var (insafılları da var). Anne karnındaki ceninleri, anne karnını yarmak suretiyle, süngüye takıp, kızartıp annesine babasına yedirdikleri de var. Böyle bir vahşet! Bu vahşeti de Osmanlı askeri üniformalarını giyip, şimdi PKK da yapıyor arada-sırada, Türk polisi/askeri kıyafeti giyip köyleri basıyor, ondan sonra Türk askeri Kürt köylerini basıyor diyorlar, Ermenilerden

Osmanlı üniformasını giyip Ermeni köylerini basıp fotoğraflarla, mektuplarını Amerika'ya, Avrupa'ya gönderen kişiler de var.

Tehcir olayı dediğimiz bu olay içerisinde 7 bakanlık, düşünebiliyor musunuz? 7 cepheyle savaştığımız bir dönemde 7 bakanlık bunların nakillerini hem emniyet içerisinde yapmak. O günün şartlarını düşünecek olursak kış, hastalıklar, ilaçsızlık, gıdasızlık var, Çanakkale'deki bizim Mehmet'imiz Ahmet'imiz ağaç köklerini yiyor, ot yiyor, bir şey bulamıyor, hem de o dönemde Osmanlı'nın askerî karargâhlarından, hastanelerden yararlanmak suretiyle, bunlara günde bir tanesi etli olmak üzere, iki öğün aş, yiyecek veriliyor ve korunuyorlar. Elbette Van'da, Kars'ta, Diyarbakır'da müteferrik öldürülenler de var. Ama hiçbir şekilde ne Osmanlı Devleti'nin, ne de milletin planlı-programlı bir şekilde Ermenileri katlettikleriyle ilgili bir belge yok. Amerikan elçileri, bilim adamları, araştırmacılar, diplomatlar, İstanbul, Batı Anadolu işgal edildiği zaman Türkiye'de İngilizler, Fransızlar, Ruslar da kendi başkentlerinde yayımladılar: "Maalesef, Türklerin Ermenileri katlettikleriyle ilgili bir resmi belge bulunamamıştır." demişlerdir. Bulunsa sevineceklerdi! Böyle bir belge yok. Yıllarca Toplu Mezar kazılarında buldum. Akdamar adası gibi başka bir ada daha var. Van'ın Çarpanak adası. 8 köy halkını birden Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin bulunduğu Zeve (Zâviye) köyünde (üniversitenin hemen girişindedir) katlettiler. Bugün Hayvanlar bile oraya otlanmaya gitmiyorlar. Şehitler yurdu bir yer. 3.000-3.500 kişinin katledildiği yer. Ruhları şâd olsun.

Çarpanak Adası'na, Akdamar Adası'na sığınan Ermenilerin varlığı Vanlılarca, Müslümanlarca bilmesine rağmen, 3-3,5 yıl boyunca onlar o adada kaldılar. O da herhâlde Vanlıların vurdumduymazlığı değil. Biliyorlardı kimlerin öldürdüğünü, kimlerin yaptığını, o gemileri kimlerin kullandığını; seslenmediler, "elleşmediler". Antepli, Maraşlı meslektaşlarım da yayımladılar. "Elin gâvuru var, bir de bizim gavurlar var" diyorlardı Müslümanlar. O içerdekilere "çoluk-çocuktur çoğu" diyorlardı, diye seslenmediler. 3,5-4 yıl 1915'ten sonra onlar orada, Çarpanak Adası'nda yaşadılar, daha sonra gittiler...

Bir elin 3. parmağı. O da Lozan ve Cumhuriyet döneminde yine Osmanlı'nın güzel bir tedbiri, vatandaşlık sistemi korundu: Müslim, gayrimüslim, Müslüman olanlar ve olmayanlar şeklinde. Müslüman olanlar çoğunluk kabul edildi. Müslüman olan unsurlar içerisinde Kürtler, Araplar dahil, diğer unsurlar dahil; Müslüman olamayan unsurlar içerisinde de azınlık olarak da Ermeni, Rum, Yahudi, Keldani, Süryani gibi unsurlar kabul edildi. Mecliste gördük, Sayın Cemil Çiçek, yeni Anayasa için her kesimle toplantılar yapıyor. Her kesimin-gençler de dâhil görüşlerini alıyor. Patrikler, o sırmalı, altın kaplamalı cübbeleriyle, sarıklarıyla altın âsâlarıyla meclise girdiler. Temenni ediyorum, inşallah öyle olmaz, Osmanlı Devleti'nin son zamanlarına doğru Türk'ten daha fazla hak-hukuk bunlara verilmiş olmasın. Çünkü öyle bir duruma gelmişti ki Osmanlı'nın son zamanlarında bir taraftan her padişah zamanında, verilen, genişletilen, diğer taraftan da Yeşilköy, Berlin Antlaşması gibi antlaşmalarla kayırılan ve Türk'ten daha fazla hak ve hukuka

sahip olan Ermeni, Rum veya diğer vatandaşlar, imtiyazlı hâle gelmemiş olsun.

Şimdi bu konuyla ilgili 24 Nisan'ı, önümüzdeki günlerde göreceğiz, 22 Nisan'da Fransa'da Sarkozy'nin seçimleri var. Çok büyük bir risk almak suretiyle, yeni bir karar tasarısı, yani "Ermeni katliamı, soykırımı yoktur" demenin suç olduğu, 4.000 Euro, bir yıl hapis cezası bir manevra yapılmaya çalışıldı, tutmadı. Amerika'da seçimler var, belirli şeyler gündeme getirilecek. Rusya'daki seçimlerde de gündeme getirildi ve yakında Sarkisyan'ın, Ermeni cumhurbaşkanlığı seçimi var. Orda da seçim beyanatı içerisinde "hakkımız olan Azerilerden aldığımız toprakların %20'sini işgal ettiler, ayrıca Karabağ cumhuriyetini ilan edeceğiz, seçimlerden sonra" diye halkını galeyana getiriyor. Hâlbuki gerek Sarkisyan'ın gerek ondan önceki Ermeni cumhurbaşkanlarının, Ermenistan'daki Ermenilerin veya dünyanın her tarafına yayılmış olan Diaspora'daki Ermenilerin gayretleri ile, Rusların destekledikleri ile, batılların her zamanki teşvikleri ile, hâlâ da desteklemeye devam ediyorlar, bu senaryo sahnelenmeye devam ediyor, edecek görünüyor!... İkinci bir jandarma ülke bir, "büyük Ermenistan" meydana getirme hayalleri var, hâlâ İsrail'e özeniyorlar.

8. Soykırım Müzeleri

Soykırım Müzesi, Amerika'daki Holocaust Museum yapıldığı zaman, Yahudiler için yapılmıştı. Fakat Ermeniler için de bir soykırım bölümü kondu. Ancak ondan çok daha önce Iğdır'da biz yine Başbakanlığın, üniversitelerin bir projesi olarak, Soykırım Anıt ve Müzesi'ni açtık. Ankara, Hacettepe, İstanbul ve Erzurum Atatürk Üniversiteleri öncülüğünde hem bir müze, hem de uluslararası bir Holocaust Museum şekline getirildi. Orada da bu toplu mezarlardan çıkan tipik iskeletler, kafatasında en az 10-15 tane bıçak, mermi izi, darbe izi, balta izi olan iskeletler, anne karnındaki ceninlerden çıkan bulgular ve çocuk karnındaki mermilere kadar tipik bulgular müzelerde sergileniyor, Van, Kars ve Erzurum müzelerinde, Iğdır Soykırım Anıt Müzesi'nde...

Şimdi her seferinde neden 24 Nisan? Elin bir başka parmağı daha: İşte 1965 yılı yine bizim Güney Kıbrıs'ın Başpiskopos Makarios'u, Lübnan ve Çukurova Başpiskopoları ve o zaman Habeşistan İmparatorluğu'nun da desteğiyle sözde Ermeni soykırımının 50. Yılı ilân edildi. Hâlâ 24 Nisan biliyorlar, 24 Nisan 1915'in 50. yılı münasebetleriyle kararlar alındı: 24 Nisan'ın her yıl dünyanın her tarafında, nerede Ermeni varsa orada soykırım günü ilan edilmesi, 1-Türklerin kötülenmesi, 2-Türklerin hor-hakir görülmesi. Gülbenkian Vakfı ile Kanada'daki vakıflar, Amerika Birleşmiş Devletleri'ndeki vakıflar, bunları uyguluyorlar. Sayın Rektörüm, meslektaşlarım hiç şaşırmasın buradaki bu konferans planlanırken bile birçok merkez tarafından haber alınıyor. Bir örnek: nerede Ermeni varsa, bizim dönerlerden kebaplara, baklavalara varıncaya kadar Ermeni'nin gibi gösterilmeye çalışılıyor, gastronomik hırsızlık yapılıyor. Ben Avrupa'da da, Amerika'da da gözlerimle gördüm. Hatta Arap ülkelerinde bile bizim dönerimiz "çavurma (çevirme)" olmuş. Avrupa'da Amerika'da, Ermeniler gibi, Rumlar, Yahudiler bile

sahipleniyorlar bunları. İşte Hereke halılarının Çinliler tarafından sahiplenmesi gibi. Kayseri'nin çeşitli halılarıyla birlikte, gastronomi ve tekstil malzemelerinin veya Malatya kayısına varıncaya kadar her ürünü başkaları sahipleniyorlar. Ve nerede Ermeniler aleyhinde kitap, dergi, broşür, folklor malzemesi halı, kilim -son zamanlarda onlara da yöneldiler- varsa bunları toplatıyorlar. Ben birçok Amerikan, Avrupa başkent üniversitelerindeki kütüphanelerde, hem kongre hem de üniversite kütüphanelerinde, Esat Uras ve diğer Türk akademisyenlerin yazdığı kitaplar, hatta Kaçaznuni'nin, ilk Ermeni Cumhurbaşkanı'nın: "Biz ettik, biz bulduk. Ne güzel yaşıyorduk, ondan sonra Batılılara kandık, onlar gittiler, bizi yalnız başımıza bıraktılar. Dünyanın dört bir tarafına saçıldık." dediği kitapları, broşürleri, dergileri toplattırıyorlar. Hatta bizim Türkiye'de kütüphane kataloglarının bir kısmı Abdülhamit zamanında yapılan kitap kataloglarıdır. Onlar Osmanlıca ilk kütüphane kataloglarıdır. Oradaki daha sonra akıllı kütüphaneciler onları çoğalttılar, yeni bilgisayar sistemine geçirdiler. Ermeniler aleyhinde olan, Türkler lehine olan ne kadar kitap, broşür, dergi varsa hep toplatıyorlar Türkiye'de bile... Bizde tekrar tekrar yayımlatmak yoluna gidiyoruz. Bu dişe diş, göze göz bilimsel mücadele sürüp gidiyor.

9. 50. Yıl Hayalleri

1915 24 Nisan'ını, 50 yıl sonra, 1965'te büyük çaplı anmaya başladı Ermeniler. Türklerin kötülenmesi, yiyeceğinden içeceğinden kültürüne varıncaya kadar Ermenilerin övülmesi, hatta seks kitaplarına varıncaya kadar her malzeme kullanmaya başlandı. Ermeniler lehinde, bizim Batı dillerinde veya Türkçede yaptığımız iki tarafa da yorumlanabilecek eser başlıklarını, benim eserlerimi bile, çoğu zaman "Ermeni Soykırımı" dediğimiz zaman Ermenilerin öldürüldüğü şekline dönüştürülmek suretiyle, Ermeniler lehindeki yayınlar gibi gösteriliyor. Kanada'daki Kevork Baghchian, Amerika'daki Richard Hovhannisyan (emekli) ve onun talebeleri de topluyorlar dünya literatüründen. Vakıflarda son derece cömert yardımlarla tamamen Türk düşmanlığı aşılanmaya çalışılıyor. Batılının gözünde, diplomatında, siyasetçisinde hep Türkler eskiden de olduğu gibi Türkler kötüleniyor. Yunanlılar bile Arkedo Turco (Türk geliyor, kesecek, öldürecek!) derler. Çoğu zaman zaman durduramayınca "bizim annelerimiz öcü" der. Ama öcü bizde hiçbir zaman ne Ermeni, ne Yahudi, ne Süryani ne de başka bir ırk değildir. "Öcü" hayali birçok Doğu Avrupa'daki ülkede Bulgaristan da, Romanya da da var, özellikle Yunanistan'da tipik, Avrupa'nın birçok yerinde bir takım ifadelerle, İspanyollarda da var Fransızlarda da olabildiğince var atasözlerinde. "Türk öcüsü", kiliselerde ve patrikhanelerde, üniversitelerde, eğitim kurumlarında sağlık kurumlarında bile var. Düşman gibi, bir ahtapot gibi, bir hayalet gibi gösterilmeye çalışılmıştır hep Türkler.

Böylece, 24 Nisan 1915, 1965'ten itibaren bir soykırım günü olarak ilan edildi; her yılda ilan edilmeye devam ediliyor. 65'den sonra 70-80'li yıllarda ASALA başta olmak üzere diğer Ermeni çeteleri dünyanın her tarafında Türk diplomatlarını öldürmeye başladılar. 52 diplomatımız, birçok görevlimiz, daha

önce Milli Mücadele yıllarında olduğu gibi, Azmi Beyler, Talat Beyler, Cemal Paşaların katledildiği gibi, bu defa diplomatlar katledilmeye başlandı. Ancak bu defa hem yerli, hem yabancılar, PKK olayında olduğu gibi, herkes artık iyiyi-kötüyü görmeye başladı. Bu defa Ankara - Esenboğa katliamı Ermeniler tarafından yapılan ve dört kişinin öldüğü bir katliamı. İstanbul – Yeşilköy havaalanı katliamı, sekiz kişinin öldürüldüğü katliamı, Ermeniler yine tarafından gerçekleştirildi. Yine Paris Orly'deki 12 kişinin öldüğü katliamdan sonra Batılılar artık Ermeni terörünün, ASALA'nın kendilerine de zarar verdiğini gördüğü andan itibaren yeni bir taktik içerisine girdiler.

Lübnan'da kilisede bir toplantı yapıldı ve elin beşinci parmağındaki düşmanlık ortaya konulmaya başlandı. ASALA artık iyice deşifre oldu, bundan sonra eylem yapamaz, Avrupa'da bile taraftar bulamaz hâle geldi dedi Ermeniler. Özellikle Türkiye'deki Ermeniler içinde de hiç taraftar bulamaz oldu. Artık bir kenara çekilen ASALA 1992'lerde bu defa Laçın koridoruna ve Karabağ'a geçti ve orada Azeri topraklarının %20'sinin işgal edildiği dönemde, Ermeni birlikleri Ruslarla birlikte yine I. Dünya Savaşı'nda olduğu gibi, Ermeni katliamını gerçekleştirdiler. Ben Avrupa'daydım ve televizyon spikerlerinden, gazetecilere varıncaya kadar Avrupalılar "Bakin, yine 70 yıl sonra Türkler, 1915'den sonra, 1992'lerde Ermenileri katletmeye başladılar" dediler. Hâlbuki zavallı Azeri kadınları, kucağına donmuş, Ermeniler tarafından kasaturayla parçalanmış çocuğunu almış, Azeri diliyle, Türkçeyle ağıt yakıyorlardı. Bunu bilmez değil spikerler. Parlamenterler de biliyor, fakat tekrar "70 yıl sonra Türkler, Azeri Türkleri, yine Ermenileri katlediyor" diye bunu manşetlerde, televizyon kanallarında sergiledikleri gibi birçok bilimsel kuruluş da "yine öldürülüyoruz" diye dünyaya dezenformasyon yapmaya başladılar.

1980'de bir başka karar daha alındı. Daha önce 1920-1922'lerde, Cumhurbaşkanlığı Arşivi'nde biz uzun süre çalıştık, orda belgeleri var, "Haybun Indépendant" diye bir cemiyet kurulmuştu, bir terör cemiyeti, bir terör örgütü, Kürt-Ermeni iş birliğiyle. O dönemdeki bu terör örgütünde olduğu gibi, 1980 yılında Lübnan'da yapılan ruhani liderlerle, siyasetçilerle Türkiye'den de katılanlarla, yapılan toplantılarda bu defa ASALA terörü taşeronluğunu PKK'ya devretti. 15 Ağustos 1984'deki Eruh ve Şemdinli olaylarından sonra PKK eşkiyası Türkiye'de terörizmi başlattı. Dikkat edilirse hâlâ o gün bugündür PKK'da yakalananlarının birçoğu sünnetsiz çıkıyor, Ermeni çıkıyor.

Bir başka olay, yine bu 1965'deki olaydan sonra 1980'deki olaydan sonra, tekrar bir hamle, bu defa hem Türkler suçlanacak, 24 Nisan karar tasarıları bütün dünya parlamentolarında, senatolarında gündeme gelecek, "Türkler bizi katletti, yok etti" diye. Bu defa siyasi propagandalar yapılacak. Özellikle de Yahudi soykırımı ile bağdaştırılmak suretiyle 20. yüzyılın tek ve en büyük soykırımı diye, sözde Ermeni soykırımı ilan edilecek. Hâlbuki İstanbul Ermeni Patrikhanesi'nin kayıtları var, Lozan'a giden heyetin kayıtları var, yerli-yabancı birçok kayıtlar var, belgeler var ortada, bazı Ermeni kayıpları 300.000 civarında deniliyordu savaş

sırasında kıtlıktan, açlıktan ölen veya düşmanla işbirliği yapıp ölen Ermeni sayısı için. 300.000 civarındayken, birer ibret vesikası gibi yine Atatürk zamanında Atatürk ve devrindikleri sadece Ermenileri değil, Hıristiyanları da öldürmekle suçlayan Ermeniler ve destekçileri bu defa tekrar Türkleri katliamcı, soykırımcı gibi gösterme yoluna gittiler. Ve 300.000 rakamı Lozan'a gelen Ermeni heyeti tarafından 700.000'ne olarak çıkartıldı ki, Ermeni temsilcileri içerisinde Osmanlı Devleti'nin milletvekilleri ve bakanı da vardı; patrikle birlikte "Osmanlı pastasından pay" isteriz dediler. Lozan'da verdikleri rakam 700.000 iken, Amerika'daki özellikle Kanada'daki hukuk profesörü, yayımladığı iki tane kitabı var, hukuki, siyasi ve diplomatik açıdan yaklaşıyor konuya, ama tarihi herhangi bir belge yok. Orada yayımladığı belgede de öldürüldüğü iddia edilen Ermenilerin rakamı "1 milyon 500 bindir" diyor. 1992'de Türkiye'de Ermenice bir dergide bile aynı rakam verilince, yayımlanan dergi dava konusu oldu, mahkûm da edildi. Bu olayla birlikte aynı zamanda parlamentolar, senatolarda da soykırım olayları gündeme getirildi. Ne zaman Türkiye'de bir gelişme varsa, bir atılım varsa, ne zaman Türkiye bir sıkıntılı döneme girmişse, batılların Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında olduğu gibi, Ermeni karar tasarısı, soykırım efsanesi gündeme getirilip tekrar tekrar ısıtılmak suretiyle bu plan sofraya konuluyor.

Bunlarla ilgili Türkiye Hükümeti neler yaptı? Başbakanlığın çeşitli projeleri var, üniversitelerimiz özellikle yıkıcı-bölücü faaliyetlerle ilgili, Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile ilgili ve artık davul zurnayla kutlanan kurtuluş günleri, milli günleri bilimsel toplantılarla üniversitelerde varsa canlı şahitleriyle, gazilerin de katılımlarıyla bilimsel toplantılarla anılıyor. Bunlar üniversitelerin yayımları içerisinde Türkçe ve yabancı dillerde yayımlandı. Ermenilerle, Rumlarla, yıkıcı-bölücü faaliyetlerle ilgili bilimsel çalışmalar yapıldı. Bu propagandaya karşı hukuki, tarihi, sosyal, etnik, dini açıdan bilimsel çalışmalar yapıldı. Özellikle Toplu Mezarlarla birlikte bizim o zaman yaptığımız çalışmalar da var. Doğu/Güneydoğu Anadolu'da, hem Ermenileri hem de gazileri bulmak suretiyle, bu Van'daki kazılar sırasında, 1990'lı yıllarda Van'da, Bitlis'te, Muş'ta, Kars'ta gazilerin kimliklerini ve fotoğraflarını da vermek suretiyle canlı tarih çalışmaları yapıldı, filmleri çekildi. Hatta öyleleri de vardı ki, sonradan Müslüman olmuşlar, Bitlisli Sofu Mehmet gibi, "bu gâvurlar" dedi, "burada oturan gâvurlar" diye Ermeni çetelerini suçlayarak bize Bitlis'te Ermenilerin Türkleri katlettikleri mahalleri gösterdi. "Niye gâvurlar diyorsunuz?" denilince, "Elbette ki bu gâvurlar yaptılar" dedi. "Peki siz neden Müslüman oldunuz?" denilince, Ermeni teröristleri, katledilen Türkleri gördüm, doğruyu gördüm dedi. "Bunlar o batılılara uydu, ondan sonra ettiklerini buldular, yerlerinden yurtlarından oldular, bir bizim gâvurlara bak, bir de bana, ben burada refah içerisinde burada yaşıyorum" dedi. Avrupa Parlamentosunda, Amerikan Kongresi'nde ve dünyanın bazı yerlerinde tasarılar çıkmaya başlayınca infiale kapılan bir Ermeni kendisini İstanbul'da yaktı. Jean Abato diye 102 yaşındaki bir Ermeni de bir bildiri yayımladı. Ancak bu bildiride de yine Ermenistan'ın ilk devlet başkanı Kaçaznuni'nin dediği gibi "biz ettik, biz bulduk, batılılara kandık, yerimizden-yurdumuzdan edildik" dedi². Ben uzun süre yurt dışında kaldığım

2 Hovhannes Katchaznoui, The Armenian Revolutionary Federation (Dashnagizoution) has nothing to do anymore, the Manisfest of Hovhannes Katchaznoui First Prime Minister of the Independet Armenian Republic. New York, 1955.

için Lübnan'dan, Suriye'den Avrupa'ya ya da Amerika'ya gelen Ermeniler, üniversitedeki okuduğumuz meslektaşlarımız vardı, beni arkalarını dönüverince kasaturamı çıkarıp kendilerini bıçaklayacakmışım gibi görüyorlardı. Neden böyle görüyorsunuz dedim - daha sonra dost, ahbab olduk, birçok meslektaşlarımız da oldu, "bize kilisede böyle anlatıldı" dediler...

1965'deki 24 Nisan soykırım kararlarından biri de Ermeniler artık Türkçe konuşmayacak diyordu. Fakat bir hasretin eseri olarak, ben Suriye Muhacirîn Mahallesi'nde ve İran'da da gördüm, Rusya'da da gördüm, Ermenilerin hemen hepsi de, ister istemez geçmişin bir hasreti gibi, Türkçe konuşmaktan kendilerini alamıyorlar. Küfürleri, Anadolu küfürlerini çok güzel bildikleri gibi, çok güzel İstanbul lehçesiyle hiç Türkiye'ye gelmemiş, Türkiye'yi görmemiş olan genç nesiller bile, o hasretin devamı, olarak Türkçe konuşuyorlar

10. Yüzüncü Yıl Hayalleri

Aradaki ihtilafın son parmağına da işaret edelim: 1915-2015'in yüzüncü yılı. 50. yılda kararlar almışlardı. Diploması ve terör açılarından birçok şeyler yaptılar. Dünyayı kandırmaya çalıştılar. Yine 2015 sözde bu soykırımın 100.yılı münasebetiyle. Dünyanın her tarafındaki Ermeni kuruluşları, kiliseler, diplomatlar, Ermenistan'daki Ermeniler, Diaspora'daki Ermeniler bütün dünyada, Türkleri karalamak, suçlamak için harekete geçtiler. Bizim meslektaşlarımız 3T derler ama bir dördüncüsü de var, özellikle uluslararası platformlarda Türkleri katil, haksız, soykırımcı gibi göstermenin kararları ve suçlamaları, mahkeme ve Tanzimat talepleri gündeme getirilirken, aynı zamanda Tanınma yani "soykırım yaptık deyin artık ey Türk idarecileri!" teraneleri ortaya konuluyor. Maalesef bunlara çanak tutan meslektaşlarımız da var, tarihçi değil, oradan buradan gelmiş, sonradan tarihçi olmaya çalışmış, çam devirenler de var. "Türk Hükümeti tanısın, özür dilesin" diyenler var, az da olsa. Toprak Tazminatını da Amerika'daki ve Kanada'daki Ermenilerin yazdıkları hukuk, tarih kitaplarında hatta iktisat, tıp kitapları da talep ettiler. Harput'taki Ermeni kilisesini, Van'daki Ermeni evini, Diyarbakır'daki Ermeni bahçesini, bütün gayrimenkullerin envanterlerini çıkarmışlar. Çoğu hayali. Hâlbuki Osmanlı belgelerine baksalar, bunların kayıtları mevcut. Bunlar, 80'den itibaren rahmetli Özal'ın gayretleriyle Başbakanlık Arşivi, Ermeni'ye de açık, Ermeni'lerden gelip çalışanlar da var, Yahudilerden gelip de Kudüs üzerinde çalışanlar da var, baksalar onların kayıtlarını da, sicillerini de bulacaklar. Öyle bir rakam çıkarmışlar ki, Kanada'daki hukuk profesörü, biz o zaman hesap ettik 95'te ve 97'de iki kitap yayımlandı³, sözde gasp edilen Ermeni varlıkları, topraklarıyla birlikte tazminat çıkarmış. Türkiye'nin o dönemdeki bütçesinin nerdeyse 10 katı, bugünkü Türkiye'nin iki katı bütçesi kadar tazminat istiyorlar. Bu yetmiyor, daha önce söylemiştik rakamlar 300.000-700.000 olmuştu Lozan'da, daha sonra Patrikhanenin 92'deki 1.500.000 rakamından sonra, bu meslektaşımız hem de hukukçu "hayır, hiçbiri doğru değil" diyor. "Katledilen Ermeni nüfusu 1.500.000

³ Baghdijian, K. Kévork, Le Problème arménien, du négativisme turc à l'activisme arménien, où est la solution? Montréal, Québec, 1987; La Confiscation, par le gouvernement turc, des biens arméniens... dits abanq donnés. Montréal, Québec, 1987.

kişi değildir”, “Ne kadar?”, “Evet, o zamanlar 1.500.000 Ermeni’nin katledildiğini kabullensek bile, onlar katledilmemiş olsalardı, çocukları torunları olacaktı, onların da kan tazminatını istiyoruz.” diyor. Ve rakam 4 – 5 milyon oluyor. Hâlbuki dünyada o zaman 4 milyon Ermeni nüfusu bile yok. Osmanlı Devleti’nin bütün eyalet ve vilayetlerindeki sayısı 1 milyon 221 bin. Bütün dünyadaki Ermeni sayısı 2 milyon civarında. Bu biraz da Yahudilerin “2. Dünya Savaşı’nda Hitler, 6 milyon Yahudi’yi öldürdü” dediklerine benziyor; o zaman da dünya üzerinde 6 milyon Yahudi nüfusu yoktu. İşte Amerikalı, İngiliz tarihçilerinin ifade ettikleri gibi, Avam Kamarası’nın 1. Dünya Savaşı diplomatlarından idarecilerin dedikleri gibi: “Savaş yalanları, rakamları yükseltti”.

11. Tedbirler: Bilimsel Faaliyetler ve Diplomasi

Şimdi 2015’te Türk Hükümeti, üniversitelerimiz, bilim adamlarımız neler yapmalı? Türkiye’nin tavrı belli, konuya bilimsel açıdan yaklaşılacak. Toplu Mezar Kazıları, bilimsel çalışmalar, belgeler...vs. ve Amerika’daki, Fransa’daki, Rusya’daki Türk-Ermeni ilişkileriyle ilgili belgeleri de büyük ölçüde yayımlandı, yayımlanacak. Amerikalılar, Araplar, Ermeniler de yayımladılar. Ermeniler ise, belge tahribatına girip yalan-yanlış belgeler çıkarttılar ki, biz incelemiştik o dönemde. Osmanlıca yazılışları yanlış, ifadeleri yanlış, tarihler yanlış, kullandıkları kâğıt ve parşömenler yanlış. Hâlâ o yalanlara devam edip dünya kamuoyunu kandırmaya çalışıyorlar. Sebep ne? Bir, Ermenistan’da nüfus 3 buçuk milyonda, başlangıçta Yahudilerin yaptığı gibi Avrupa’dan, Afrika’dan, Arap ülkelerinden gelen veya gelecek olan Ermenilere birtakım teşvikler getirdiler; vergi muafiyeti tanıdılar; araba, ev, iş verdiler. Nüfus, 3 buçuk milyona çıkmıştı; harp, darp, kıtlık ve depremden sonra 2 buçuk milyona düştü. Türkiye, Rusya’dan - en yakın komşusu ve müttefiki - ve Avrupa’dan çok daha fazla deprem sırasında -bir kısmı Türk kamuoyundan saklandı-yiyeceğinden, içeceğinden, elektrigi varıncaya kadar Ermenistan’a yardım ettiği gibi, Ermenistan Cumhuriyeti’ni ilk tanıyan ülkeler içerisinde de yer aldı. Bu başa baş, dişe diş mücadele, eninde sonunda unutulacak! Nasıl, Bask terörü Fransa’yı, İspanya’yı kasıp kavurduysa, birçok masum insanı öldürdüyse; İrlanda terörü nasıl yok olduysa; Napolyon’un memleketi Korsika adası orada da PKK gibi ayrılıkçılar vardı, bir gecede bitirildi. Eninde sonunda PKK gibi, bu Ermeni terörü de, terör efsanesi de bitecek, gidecek. Ama kiliselerden, ailelerden, üniversitelerden, eğitim kurumlarından, sosyal kurumlardan, iktisadi kurumlardan, özellikle siyasetten beslenen bu propaganda herhâlde belirli bir süre daha devam edecek görünüyor ama eninde sonunda bitecek. Türkiye bu içinde bulunduğu coğrafyanın jeopolitik, jeostratejik konumu itibarıyla önümüzdeki yıllarda da, özellikle de 2015 de, Ermenilerle ilgili faaliyetler bir süre daha sürecektir. Her iki taraftan da yazılan kitaplar bol miktarda şimdiden satmaya başladı; birçok yerde de talepler var, meslektaşlarımızın bununla ilgili yazdığı yazacağı projelerle ilgili. TBMM’nin de ikinci bir kitabı çıkacak görünüyor. Mücadele’nin, Amerikalının, İngiliz’in, Rus’un ve Ermeni’nin kaynaklarıyla, özellikle Osmanlı’nın kaynaklarıyla ki dünyanın en zengin arşivi bizdedir, bilimsel açıdan sürdürülmesi gerekecek. Bizde yalan, iftira kampanyası olmadığı gibi, Türk insanı kendine yapılan iyiliği de, kötülüğü de çok çabuk unuttur. Bu da Türk milletinin en bariz örneklerinden biridir.